Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/24/268757

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Spelregels en weging Visie op zonne- en windenergie Druten

Collegedatum: 11 maart 2025

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van de notitie 'Besluitvorming spelregels en weging' (bijlage 1), met bijlage 'Verslag raadpleging' (bijlage 2).
2. De notitie 'Besluitvorming spelregels en weging' vast te stellen en daarmee de beschreven spelregels en weging te gebruiken in de Multicriteria Analyse van de Visie op zonne- en windenergie Druten.

Aanleiding

Kernboodschap
Om de regie te houden op de voorwaarden en keuze van gebieden voor grootschalige energieopwekking ontwikkelt de gemeente Druten een Visie op zonne- en windenergie. Het vaststellen van spelregels (oftewel: criteria) is de eerste stap in de route naar de Visie op zonne- en windenergie Druten. Deze spelregels worden later gebruikt in de Multicriteria Analyse van de Visie op zonne- en windenergie Druten.

Achtergrond

Klimaatverandering
Als gevolg van de stijging van de temperatuur op aarde verandert het klimaat. Wetenschappers denken dat de gevolgen beheersbaar kunnen blijven als de wereldwijde CO2-uitstoot en ook de uitstoot van overige broeikasgassen drastisch verlaagd wordt. De transitie van het gebruik van fossiele brandstoffen naar duurzame bronnen voor het energiegebruik, heeft daarin een groot aandeel. Hierover zijn wereldwijd afspraken gemaakt.

Druten Energieneutraal 2040
De gemeente Druten pakt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid in de energietransitie en wil in 2040 energieneutraal zijn. Daarin zijn al belangrijke stappen gezet: 5 zonneparken zijn vergund en één is er nog in procedure. De doelstelling is daarmee echter nog niet gehaald. Bovendien draagt de opwek van uitsluitend zonne-energie bij aan netcongestieproblematiek.
Met de vaststelling van de Routekaart Energieneutraal Druten 2040 is afgesproken dat de energietransitie wordt vormgegeven door middel van grootschalige opwekking van zonne-energie op land en water. En dat andere energievormen, waaronder windenergie, worden overwogen als de energiedoelen niet worden gehaald.
In 2023 besloot uw raad om te kiezen voor route 2 ('Gemeentelijk beleid+') van de Lokale Energiestrategie.

RES GMR en PlanMER
Op 22 april 2021 is de regionale energiestrategie (RES 1.0) door uw raad vastgesteld. In de RES is afgesproken om als regio 1,62 TWh duurzame energie op te wekken in 2030. Met de huidige geplande projecten wordt de regionale RES-doelstelling niet gehaald: er moet nog een restopgave van 0,3 TWh ingevuld worden. Bovendien is de afspraak gemaakt om bij de doorontwikkeling van de RES 1.0 naar RES 2.0 de verhouding tussen zonne- en windenergie te verbeteren, door binnen de regio te zoeken naar nieuwe gebieden voor windenergie. Dit is gebeurd door een planMER onderzoek uit te voeren dat november 2023 door de commissie MER positief is beoordeeld.
Hieruit blijkt dat in 10 van de 16 regiogemeenten geschikte gebieden liggen voor de ontwikkeling van windenergie. 2 van die 10 gemeenten (Arnhem en Nijmegen) hebben in hun geschikte gebieden reeds windprojecten gerealiseerd. 4 van die 10 gemeenten (Beuningen, Duiven, Lingewaard en Overbetuwe) hebben al in de RES 1.0 zoekgebieden of windprojecten opgenomen die optellen tot minimaal 5 turbines per gemeente. Op de 4 overgebleven gemeenten (Druten, Heumen, Wijchen en Zevenaar) wordt nu een beroep gedaan om windprojecten of zoekgebieden voor windenergie te identificeren.

Provincie bevoegd gezag
Voor windparken is de provincie bevoegd gezag. Omdat de RES GMR een restopgave van 0,3 TWh heeft, moet de provincie op basis van de elektriciteitswet medewerking verlenen aan initiatieven voor de opwek van windenergie als deze gelegen zijn in geschikte gebieden. De provincie houdt daarbij wel rekening met keuzes van de gemeenten, waarin deze gebieden liggen.

Regie pakken
Het is dan wel belangrijk dat een gemeente de regie neemt door keuzes te maken over waar, wanneer en onder welke voorwaarden aan projecten medewerking verleend kan worden. De gemeente Druten neemt de regie door een Visie op zonne- en windenergie op te stellen. Uw raad is over het proces geïnformeerd tijdens het RTG van 23 januari 2025.

<u>Besluitvorming</u>

Nu: Spelregels en weging
Een belangrijke eerste stap in het traject naar de Visie op zonne- en windenergie is de voorliggende notitie ‘Besluitvorming spelregels en weging’, met bijlage ‘Verslag raadpleging’. Deze notitie gaat in op:

- De resultaten van de raadpleging, die heeft plaatsgevonden door interviews met stakeholders, bijeenkomsten met inwoners en bedrijven, een enquête en een analyse van beleidsdocumenten.
- De manier waarop uit deze raadpleging spelregels zijn gedistilleerd.
- Hoe het proces naar de Visie op zonne- en windenergie er verder uitziet.

Om straks in de MCA (Multicriteria Analyse) bij de Visie op zonne- en windenergie een goede afweging te kunnen maken, is het van belang om eerst deze spelregels en weging vast te stellen.

Raadsbesluit juli: de uiteindelijke Visie op zonne- en windenergie
Volgens planning ligt in de raadsvergadering van juli de Visie op zonne- en windenergie ter besluitvorming voor. De visie bevat in ieder geval de volgende onderdelen of bijlagen:

- MCA (Multicriteria-analyse)

Nadat uw raad heeft besloten de spelregels, zoals beschreven in tabel 5.2 van de notitie 'Besluitvorming spelregels en weging', te gebruiken in de MCA van de Visie op zonne- en windenergie Druten wordt hiermee de MCA uitgevoerd. Deze MCA kent aan ieder gebied een score toe, aan de hand waarvan de voorkeur voor één of meerdere zoekgebieden (dit zijn nog geen exacte locaties) bepaald wordt.

- Voorwaarden

De visie omschrijft welke voorwaarden de gemeente stelt aan ontwikkelingen op het gebied van grootschalige opwek. Denk aan voorwaarden ten aanzien van procesparticipatie, financiële participatie of lokaal eigendom.

- Opgave

De visie op zonne- en windenergie bevat een afbakening van de opgave in op te wekken zonne- en windenergie, uit te drukken in MW per periode en met een doorkijk naar 2040. De Lokale Energiestrategie (LES) vormt hiervoor een belangrijke onderlegger.

- Regie/Proces

De visie doet uitspraken over hoe de gemeente de regierol en het besluitvormingsproces ten aanzien van grootschalige opwekprojecten verder invult.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit**
20-9-2018	Besluit Routekaart Energieneutraal Druten 2040 Z/18/019576
22-4-2021	Besluit Definitief bod RES 1.0 Z/21/047505
28-9-2023	Informatienota planMER RES GMR Arnhem Nijmegen Z/23/129642
16-11-2023	Besluit Routes voor een Lokale Energiestrategie Z/23/134106

Gewenst resultaat
Vaststelling van de spelregels en weging, die gebruikt worden in de Multicriteria Analyse voor de Visie op zonne- en windenergie.

Argumenten

1.1 De notitie 'Besluitvorming spelregels en weging', geeft invulling aan de eerste stap van het traject naar de Visie op zonne- en windenergie van de gemeente Druten.
Uw raad werd op 23 januari geïnformeerd over de stappen die gezet worden naar de Visie op zonne- en windenergie en de besluitvormingsmomenten die daarbij horen. Een besluit op de spelregels, die tijdens de raadpleging van inwoners, stakeholders en bedrijven werden opgehaald, is de eerste stap. De spelregels worden gebruikt in de MCA. De MCA is een onderlegger voor de visie, waarover in juli opnieuw een besluit door uw raad genomen wordt.

1.2 De visie is van belang voor de invulling van de gemeentelijk ambities op het gebied van energieneutraliteit en bestrijding van netcongestie.

- De gemeente Druten heeft de ambitie om energieneutraal te worden en daarin de eerste stappen gezet. Om de uiteindelijke doelstellingen voor 2040 te halen, moet de gemeente doorpakken. De visie op zonne- en windenergie is daarin een belangrijke stap.
- Vanwege instabiliteit op het elektriciteitsnet ligt er een afspraak om in RES 2.0 de scheve verhoudingen zon- en windenergie in de totale RES te verbeteren en is een planMER uitgevoerd.

2.1 Om tot een gedragen visie te komen is een besluit over de te hanteren spelregels nodig.

De MCA is een belangrijk onderdeel van de visie. Voordat de MCA kan worden uitgevoerd moet een keuze gemaakt worden over de spelregels die ten grondslag aan de MCA liggen. De spelregels met weging die voorliggen, zijn gedistilleerd uit de input van inwoners, stakeholders en bedrijven.

2.2 De spelregels zijn gedistilleerd uit de raadpleging.

De raadpleging bestond uit interviews met stakeholders, bijeenkomsten met inwoners en bedrijven, een enquête en een analyse van beleidsdocumenten. Hieruit zijn spelregels gedistilleerd. We zien 3 hoofdgroepen:

<u>Voorkeurslocaties (opgeteld weging 12)</u>

- Inwoners geven een voorkeur aan locaties bij wegen, industrie of al aanwezige zonneparken.
- Vanwege netbelasting is opwek bij gebruik (industrie) gunstig. Ook de provincie spreekt dit uit.

<u>Gezondheid (opgeteld weging 8)</u>

Tijdens de raadpleging is naar voren gekomen dat het allerbelangrijkste thema voor inwoners is dat er aandacht is voor gezondheid. Inwoners maken zich zorgen over geluid, uitstoot van stoffen en slagschaduw. De spelregels rondom thema gezondheid hebben daarom een weging van 8 gekregen. Niet alle zorgen rondom gezondheid hebben een plaats kunnen krijgen in de spelregels van de MCA. Veel zorgen gaan over het wel of niet toestaan van windmolens, ongeacht de locatie. In de visie, waar volgens planning in juli 2025 over wordt besloten, worden voorwaarden op het vlak van gezondheid opgenomen, die voor alle locaties gelden.

<u>Landschap en Natuur (opgeteld weging 4)</u>

Vanuit haar beleidsstukken vraagt de gemeente ook rekening te houden met cultuurhistorisch waardevol gebied en de in ontwikkeling zijnde beschermde dorpsgezichten. Vanuit het landschapsontwikkelplan (LOP) is benoemd dat, naast bij infrastructuur en industrie, windparken het beste in het open kommenlandschap geplaatst kunnen worden. Gezamenlijk krijgen deze spelregels rondom thema 'landschap' een weging van 2.

Inwoners dragen ook nog aan dat er rekening gehouden moet worden met gebieden waar veel vogels aanwezig zijn, of overtrekken. Dit is vertaald naar natuurgebieden. Ook gebieden met veel biodiversiteit kunnen beter vermeden

worden vanuit het beleidsplan natuur en biodiversiteit. Gezamenlijk krijgen deze spelregels rond thema 'natuur' ook een weging van 2.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Als de gemeente geen beleid maakt op windenergie, neemt de provincie initiatieven voor windenergie in behandeling.

De gemeente Druten heeft het speerpunt om vol in te zetten op zonne-energie en windmolens uit te sluiten in de periode 2022-2026 ingevuld. Er zijn flinke stappen gezet, maar toch wordt op de gemeente Druten een beroep gedaan om keuzes te maken ten aanzien van windenergie. Door beleid te maken op waar, wanneer en onder welke voorwaarden projecten in behandeling worden genomen, vermijdt de gemeente het risico op één of meerdere provinciale inpassingsbesluiten op initiatieven voor de opwek van windenergie in de gemeente Druten.

Financiële gevolgen

Wanneer in een later stadium besluitvorming over financiële participatie of lokaal eigendom plaatsvindt, kan dit financiële gevolgen hebben. In het voorliggende advies komen deze niet aan de orde.

Communicatie

De inwoners van de gemeente krijgen een terugkoppeling van het besluit dat u neemt en hoe de vervolgstappen naar de visie gezet worden.

Inwonersparticipatie

In het traject naar de visie voor wind- en zonne-energie Wijchen is trede 3 van de participatieladder (raadplegen, adviseren) toegepast. Dit hebben we gedaan door zoveel mogelijk input voor criteria op te halen bij inwoners, bedrijven en stakeholders, door middel van:

- Bewonersbijeenkomst
- Bijeenkomst voor bedrijven
- Interviews met stakeholders
- Enquête

In aanloop naar de visie wordt een nog een informatiemoment/bijeenkomst georganiseerd.

Uitvoering of Vervolgstappen

- Na uw besluit over de spelregels en weging ligt de Visie op zonne- en windenergie volgens planning in de raadsvergadering van juli ter besluitvorming voor.
- In de visie komen de vervolgstappen in het proces en de manier hoe de gemeente hierin haar regierol pakt aan de orde.

Geheimhouding:
N.v.t.

Voorstel
Advies
JAFL
GO
SPA
Groen, Natuur & Landschap